

SVENSKA KRAFTNÄT

Regeringsuppdrag

Analysera förutsättningarna för att ändra den svenska elområdesindelningen

251105

Välkomna!

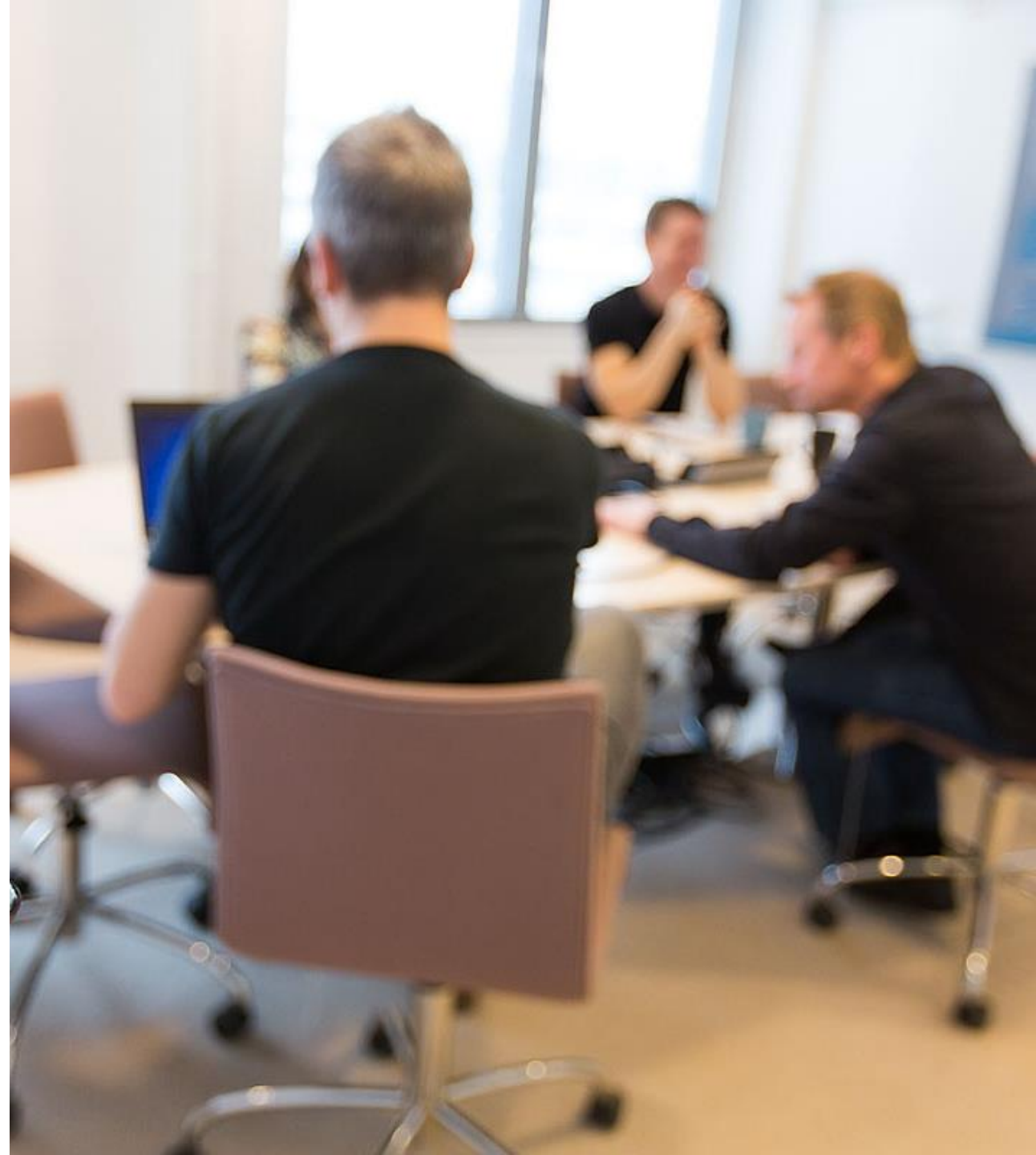

Praktiska förutsättningar

- Mötet spelas inte in men presentationsmaterial, referat och svar på alla inkomna frågor kommer läggas upp på hemsidan
- Frågor och kommentarer ställs i möteschatten
 - Kan skickas under hela mötet samt den korta pausen (modererad chatt)
 - Besvaras under mötet i mån av tid

Innehåll idag

- Kort om elområden
- Regeringsuppdraget och förutsättningarna för analysen
- 5 min paus
- Frågor & svar

Om elområden

Vad är elområden?

- Ett område för handel av el där priset på den EU gemensamma dagen-före marknaden alltid är densamma
- Gränserna mellan elområdena ska gå där det är trångt i elnätet, där det finns strukturella flaskhalsar (överlastar).
- Priset i ett elområde baseras på utbud och efterfrågan samt överföringskapaciteten mellan elområden
- När nätet nyttjas maximalt och det inte går att överföra mer el uppstår prisskillnader

Bakgrund till Sveriges elområden

- Södra Sveriges efterfrågan på el från norra Sverige är större än nätets överföringskapacitet
 - Elproduktionen i södra Sverige är för liten för att täcka behovet, inte minst i storstadsregionerna
 - El behöver föras över från norra Sverige
 - Tekniska begränsningar för hur stor överföring som är möjligt
- Sverige behöver i dagsläget vara indelat i elområden för att hantera flaskhalsar effektivt
 - Flaskhalsarna hanteras i linje med EU:s regelverk

Tillåtna metoder för att hantera flaskhalsar

- Bygga ut stamnätet
- Använda avhjälpande åtgärder, bland annat
 - Mothandel
 - Omdirigering
- Indelning i elområden

Sverige använder en mix av alternativen.

Nyttor med elområden

- Möjliggör ett effektivt nyttjande av befintlig infrastruktur
- Ger korrekta och transparenta prissignaler
- Bidrar till att långsiktigt lösa problemet med flaskhalsar och säkerställa en bättre fungerande marknad

Aktuella och stabila över tid

- Sveriges kraftsystem förändras kontinuerligt och elområdesindelningen behöver regelbundet ses över
- Elmarknaden behöver god framförhållning vid förändringar
 - Ny indelning ändrar förutsättningarna på elmarknaden
 - Många aktörer har längre avtal om prissäkring

Om regerings- uppdraget

Uppdrag med deadline 29 maj 2026

- 15 maj 2025 gav regeringen uppdrag till Svenska kraftnät att analysera förutsättningar alternativa indelningar av Sveriges elområden
- Uppdraget ska levereras den 29 maj 2026

Analys av olika elområdesindelningar

- Leverans i form av en rapport som beskriver förutsättningar för olika elområdesindelningar
 - Inte en formell översyn enligt EU-regelverken
- Processen inför en ev. ändring av elområden styrs av EU-regelverk
 - Förutsätter fler analyser och processteg

Uppdraget i korthet

- Analysera tre alternativa indelningar för 2030, 2035 (fokus) och 2040, baserat på ett antal analyskriterier:
 - Sverige som ett elområde
 - Sverige indelat i två elområden (motsvarande snitt 2)
 - Sverige indelat i flera elområden, motsvarande ett av de alternativ som undersökts i den EU-gemensamma översynen
- Analysera möjligheten att införa särskilda elområden för export

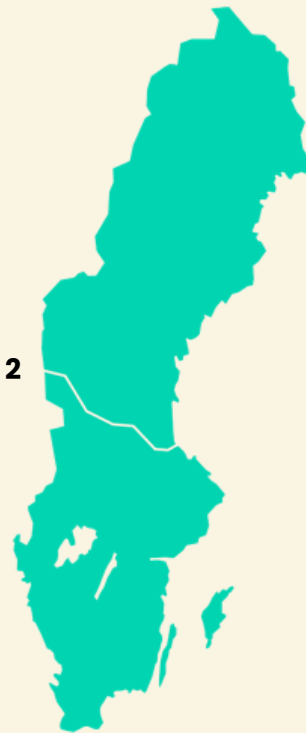
Alternativen som analyseras

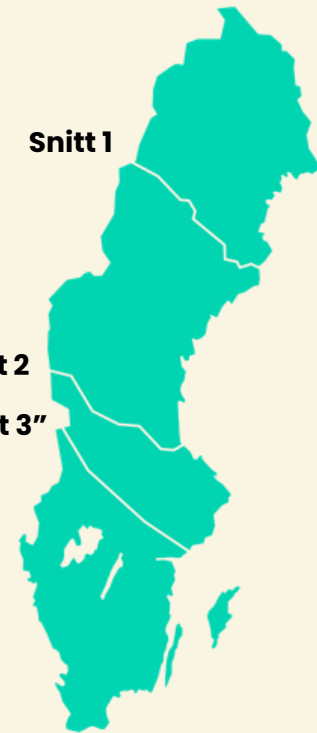
**Dagens
indelning**

Alternativ 1:
Ett elområde

Alternativ 2:
Två elområden

Alternativ 3:
Fyra elområden

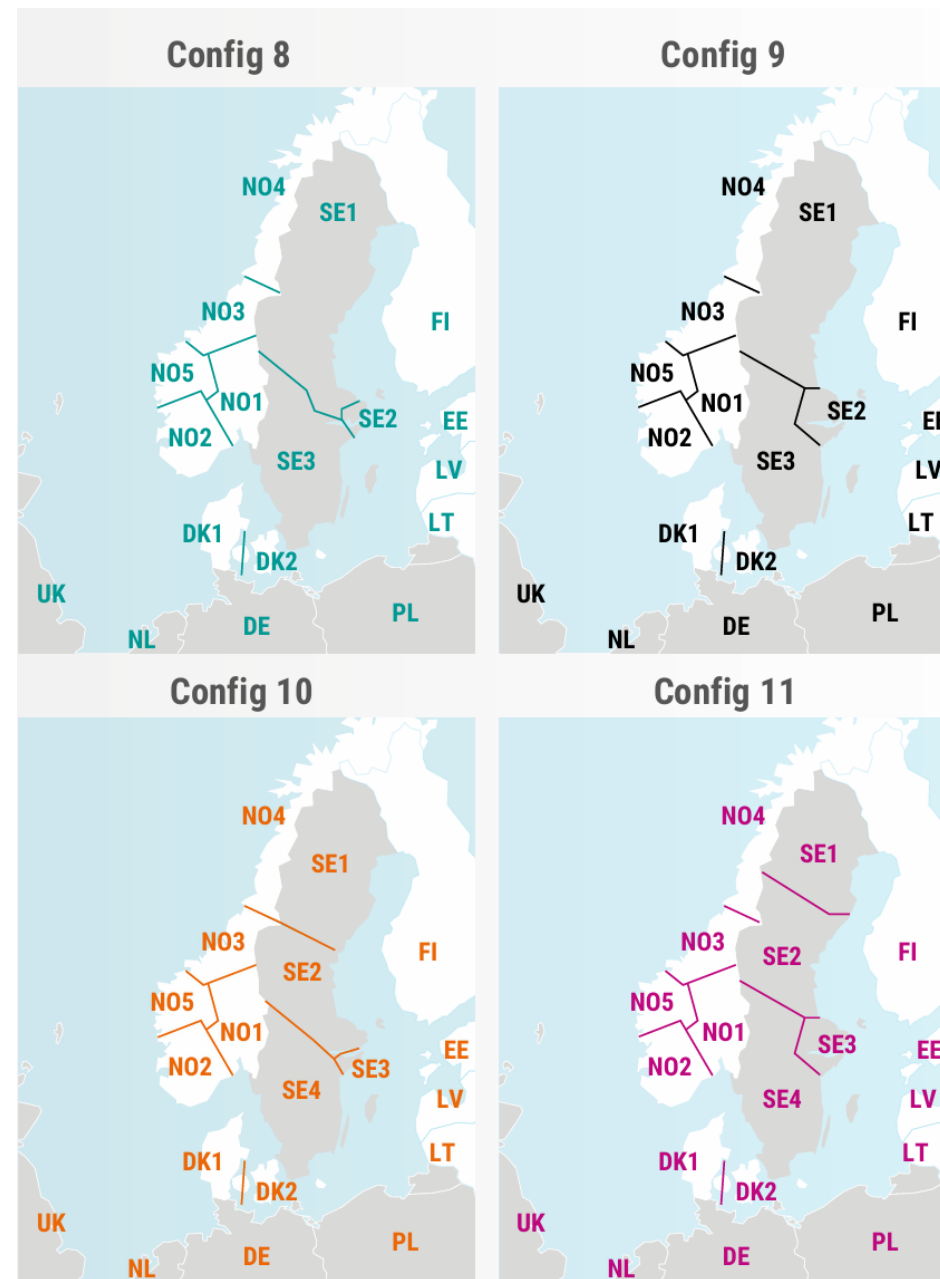
Definierat i regeringsuppdraget

SVK:s alternativ

Bakgrund till alternativ 3

"Motsvarande ett av de alternativ som ACER beslutade skulle utredas inom ramen för den EU-gemensamma elområdesöversynen"

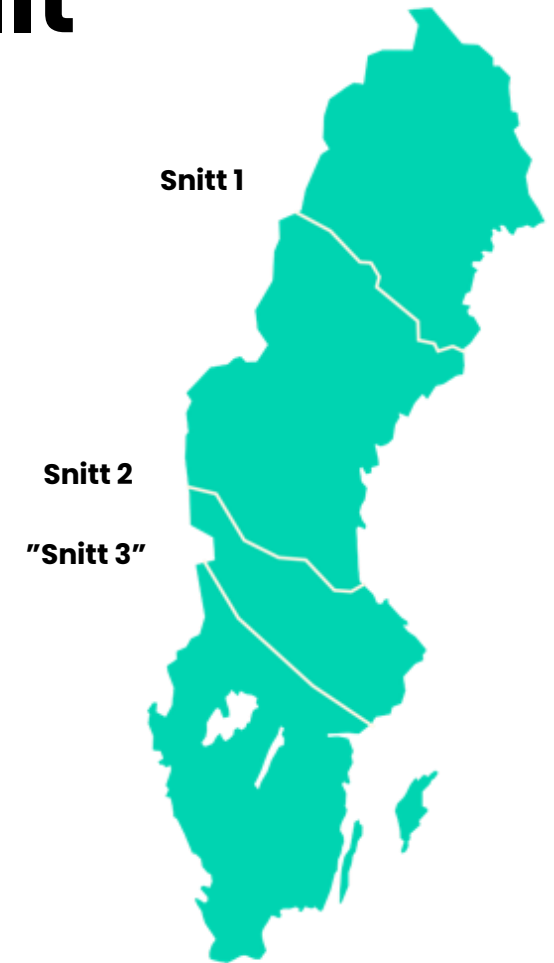
- Alternativ 3 liknar den som i den EU-gemensamma översynen benämndes Konfiguration 11, men anpassad utifrån erfarenheter av ofta förekommande flaskhalsar i dagens system
 - Snitt 3 ersätter "Östra Svealandssområdet"

Bildkälla: ENTSO-E Main Report | Bidding Zone Review of the 2025 Target Year

Det tredje alternativet fastställt

- Elområdesindelning ska baseras på förekomsten av strukturella flaskhalsar och även maximera ekonomisk effektivitet och handeln mellan elområden
- Jämfört med dagens indelning:
 - Snitt 3 införs för en mer effektiv flaskhalshantering vid östvästliga flöden
 - Snitt 1 och snitt 2 bibehålls då de bedöms behövas för en effektiv hantering av nordsydliga flöden
 - Eftersom Snitt 4 enbart är en flaskhals i specifika driftsituationer vill vi analysera om dessa kan hanteras effektivt även utan snitt 4

En metod anpassad för Norden

- Vid metodutveckling har modellering av vattenkraften prioriterats
 - Modellval innebär att vi kan göra beräkningar för många väderår
- Verktuget i elmarknadsmodelleringen används för andra analyser för kraftsystemet på < 10 års sikt
- Modelleringen använder våra senaste uppdaterade prognoser och scenarier

Scenarier och analyser

År	Analys
2030	Simulering och analys av ett scenario
2035	Simulering och analys av scenarier innehållande olika variationer sett till fördelning av elproduktion och elanvändning – exempelvis olika förväntade nivåer av installerad kärnkraft
2040	Kvalitativ analys utgående från resultaten från analyserna för 2035 tillsammans med långsiktiga prognoser för att dra slutsatser om de alternativa elområdesindelningarnas relevans

Analysens omfattning

- Svenska och nordeuropeiska elpriser
- Flaskhalsinkomster
- Driftsäkerhet
- Försörjningstrygghet
- Beräkning av kapacitet mellan elområden
- Marknadseffektivitet
- Elområdenas stabilitet och tillförlitlighet
- Den finansiella elmarknadens funktion

Regeringsuppdraget: "Svenska kraftnät ska därutöver analysera möjligheten att **införa särskilda elområden för export**, till exempel ett eller flera mindre elområden kopplat till de södra exportförbindelserna, i syfte att isolera de samhällsekonomiskt **negativa effekterna av prissignaler från kontinentala marknader** med interna flaskhalsar. [...]"

Särskilda elområden för export

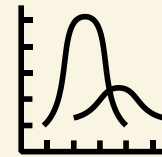
- Utreder vad som ligger i begreppet och möjliga angreppssätt
- Utvärdering i två steg:
 - Kvantitativ bedömning av möjlig marknadsdesign utan hänsyn till legalt regelverk
 - Legal analys

Fortsett aktörsdialog

Enkät till den finansiella elmarknadens aktörer – efter årsskiftet

- Svenska kraftnät kommer att skicka ut en enkät efter årsskiftet
 - samla in marknadens syn på hur analyserade elområdesindelningar kan påverka den finansiella elmarknaden

Enkäten syftar till att komplettera SVK:s analyser med aktörernas perspektiv och kommer bland annat att belysa:

Hur aktörerna bedömer att de kan komma att påverkas av de alternativa elområdesindelningarna

Vilka aspekter aktörerna anser att SVK särskilt bör beakta i sin analys av påverkan på den finansiella elmarknaden

Vidare dialog

- Löpande kommunikation via Svenska kraftnäts råd
 - Anteckningar och presentationer finns tillgängliga på Svk.se
- Information via vår hemsida
- Aktörsdialog om finansiell prissäkring efter årsskiftet
- Aktörsmöte i samband med leverans

Paus

Frågor?

Kontakta oss gärna på elomraden@svk.se